

Koakerker Platt

Dä Jewäldije vannen Zoll

01: Dat Stöck, wat he vortellt wörd, dat es ut ennen angeren Tiet. Et schpeelet sech aaf enne Febrewar 1917. Et is koat – fies koat. Enne Noach har et Thermometer wenniger wie 20 Jrad. En janz Deutschland send de Ko-ahle knapp, on neet mar de Ko-ahle – alles is knäppkes. Su kömmt et, dat die Koakerker on die Tejeler jedden Daagh op Schmuggelpädsche send on su männich Denge ut et Holländsch över de Jrenz brenge.

02: Et vorjeet kennen Daach ohne dat hoopwies Prüße en et Wi-ertshus van “Baerke” sette, on jedder wett woröm dat su es. Dat Beer schmeck neet – onger oss jeoach: et es pischwärm, mar nörjes en Tegele es et su bellich.

03: All weete se et, mar all hoahne se de Monk. Die do-a sette, dat send Schmuggeler, die örr Werek no-ahjonnt, klöchtije Kells. Metonger send et sunar Kenger, die förr de schmuggele jekomme send. On wie dat en enne kleene O-ert su es – jedder kennt jedde.

04: Die Schmuggeler kenne mech: ech bönn “Sjraar”, dä Melekskell ut Tejele. Met min Hongskaaar treck ech van Dör to Dör förr Melek, Bottermelek on Botter de vorkoope. Dovann kannze zwar neet riek werde, äver ech on mien Vrau on min neeje Kenger – wörr kommen domet uut. Mar do kannz dech denke, dat os jedde Cent extra joot deet.

05: Heinz-Pitter es denn ärschte, dä mech aankallt. “Sääk, Sjraar, hässe noch jet förr mech?” Ech kiek öm aan on wesper: “300 Kilo. Prima Seep, joot vorpackt. Mar do moss alles op äns ne-ahme.”

06: Heinz-Pitter flött sech jett dor sin Täng, dat hett: dor die veer, die hä noch vöre en sinne Monk hätt. “300 Kilo? Dat es enne staatzen Hoop. Dann bruuk ech noch ver Mo-an, mar dat schaffe wörr. Desen O-avend?” Ech schött met de Kopp, on et Jeschäff es jemäck.

07: Enne Noach bön ech opp sinne Besöök ant woarte, min Pü-et hab ech opp enne kleenen o-ave, buute es et bi-estech ant schneie. Do kannz de Hank vörr Oore bald neet miër seehn, on die We-ach send taujeschneit. Die Kerkehr van Zint Martinus hätt jraad drei Uhr jeschlare, on opp äns kloppt jemes leise anne Fensterschieef.

08: “Hengen erömm” ..... on desaame met die Prüße loop ech no dä alde Schopp hengen enne Jaart. “He henge mödde wörr siien, on stell, kenne Radau.” Enne Schopp schuff ech ennije Keeste ane Sie, on dann mak ech en Klapp ennem Bo-ahm opp. Dodronger es die Seep vordeut, dick enjedrett. “Feine Qualität” schteht opp die Päckskes – wen et mar wo-ar es.....

09: Dä janzen Hoop wörd oppjedellt, on fief moll zestich Kilo werde en die besongersch jru-ete Jacke- on Manteltäsche vordeut. Et mott flott jo-ahn. En sonn Wenkterno-ach wie vandaach kann et dech passere, dat dech de Knö-ak bevreese. Ävel bes ane Jrenz send et mar onjevi-er 300 Meter – en Klennichkeet.

10: Heinz-Pitter betallt, on die fief Borschte kieke, dat se dor et Düstere ane Jrens komme. Se send döcks dese We-ach jejange, on se wete genau, weleke Zöllner des Noach Denz hätt. Et es Liebesfraue Nöll (Arnold Liebesfrauen) – dat es ennen Halefbro-er van en Tant van die Schmuggeler. Dä Vordenz van Nöll is neet et bääs, on met dat Schweijefeld van die Schmuggeler hätt hä jett mi-er. Männije Zöllner donnt dat su-e – Oren tau, on et Jeld es vordennt!

11: Mar no kömp et: die Schmuggeler weete neet, dat Nöll sech ennen O-avend dovör krank jemellt hät. Hä hätt schändleke Pien ennem Buuk, on hä kömp neet van et Hüske eronger. Nä – su kann he-a kennen Denz doon, dat jeet neet! Mar dat es noo förr die Schmuggeler en jru-et Malör, die dat ja neet weete. On die ooch neet weete, det des Noach Dieter Kulawalski Denz mäck. Dieter es enne staatze Kell – bald twi-e Meter jru-et. Wat sinnen Ärbet aanjeht is hä ärech peniebel. Hä hät Häng su jru-et wie en Schöpp, on es Stärek wie ennem Bärr, mar ....hä es e betsches domm. On wenn dä-e äns enne Schmuggeler enne Fenger krett, dann jeet et demm schlääch – hä nemmt öm sech örtlek tösche. Die Schmuggeler weeten dat on scheuen demm. Onger die Schmuggeler hätt hä och dä Be-naaam “dä Jewäldije vannen Zoll”. On jraat dä-a hatt noo en dees Noach Denz!

12: Förr dä hollänsche Zoll bruckse kenn Ängs de hadde – be sonn We-ar kommen die jaar neet ärsch no buute. Die blieve lever en örr wärme Bedder on kieke no nix.

13: Mar Dieter er jet ganz andersch. Dä es dropp uut, Lüh ferdich de make. Hä sätt: ech bön pflichtbewußt. Mar su wie hä-e es kennen angere Zöllner. Die meste send all jett älter, on se maken he Denz wäjes se neet no et Militär mosche. Dieter tellt ooch dobee. Mar förr Dieter jeff et blos een Deel: Schmuggeler de jriepe!! On dat deet hä-e, do send demm 20 Jrad Minus och ejal.

14: Die fief Kells kommen no loassem opp de Jrenz aan. Dä We-ach door demm Boosch, dä se sonz nohme, wo-er vorschneit. Met Nöll hare se aafjekallt, dat se opp de Koakerker We-ach över de Jrenz jenge. Be dä Schni-e sennt die Borschten uut wie Schni-ekells. Zestech Kilo opp et Krüz und enne Täsche, enne jarschtije Wenk, Schni-e on Kält – dat wo-er hart vordennt! Twentech Meter vörr de Jrenz könne se ooch enne Schni-ekell seehn on meene, dat dat Nöll es. Roope hätt kennen Zweck – be dä schändleke Wenk köösch Nöll suwiesu-e nix hüre.

15: Dieter süüht van sinne Platz uut die fief Kells komme, on hä kann et neet bejriepe, dat se su ganz ohne sech de scheue över de Schtro-at komme. Wie noo die Fief kört be ömm send, röpp he-a: “Stopp! Jrenzkontroll!” Die fief Kells – Heinz-Pitter vöropp – kri-en enne Schreck on vorsöoke aafdehaue. Mar se schaffen dat neet wäjes dat Jlatties. Noo jeff et Pööf. Dieter mäck enne Satz on jripp sech die ärschte twi-e Schmuggeler. Hä schmitt sech opp die twi-e, on die angere Drei send ganz druut. Mar dan schnappe se sech die Knöpfele, die se emmer be sech hadde, on hauen opp Dieter dropp. Dä well aafhaue, mar no vorkamesö-ale och die angere Drei osen Dieter. Et dürt neet lang, on ose “Jewäldije” kömp tengen all die Schnabbe neet aan. Hä-e, twi-e Meter hu-ech on stärek wie ennen Oos, hä mott kleen beje-ave!!

16: Hä legg do-a, benaut, bald van et Vorstank aaf. “Wat donnt wörr noo met demm?” froch ene van die Kells, “Ech hab en Idee!” Heinz-Pitter krett enne Streck ut sin Täsch on bengt osen Dieter de Häng on de Fööt foas. On dann tröck hä-e och noch die Fööt en Richtung Kopp, on Dieter looch do-a wie enne haleve Kreis.

17: “Helep mech” röpp Heinz-Pitter. “Wörr maken uut demm enne Schni-eball.” Su donnt se et. Lo-assem rolle se Dieter dor dä Schni-e, on emmer mi-er Schni-e bliv an ömm kleave. En Verrelstond later es ut demm enne jewäldije Schni-eball jeworde.

18: “On noo dem Berech eronger met demm!” Heinz-Pitter mäck die Kells noch änschärep, on die rolle Dieter tröck opp dä We-ach on je-aven demm ennen döchtije Deu. Ose “Jewäldije” kömmt an et rolle – ärsch loassem op Tegele aan, mar dann emmer flotter. Dä Schni-eball wörd jrötter on jrötter on flotter on flotter.

19: Dann enne jru-ete “Paaaaf” on dä Schni-eball knallt tengen die Mu-er van en kleen Hüske – min Hüske! Ech looch jraat ärsch en et Bett, wie ech enne laute Knall hü-er. Ech kiiiek ut et Fenster on senn enne jru-eten Hoop Schni-e legge. Ut denn Hoop kieke twi-e Stevel eruut, Dieter sinn Pü-et. Ose “Jewäldije” har förr emmer vorlo-ere!

Vertaald en voorgelezen door Elvire Kückemanns. Verhaal verzonnen en geschreven door Jos Wolbertus.

Heidenend, 24 september 2017.

Tegels Plat

De reus geveld

01: Weej gaon truuk in d'n tiéd. Òm persies te zien nao fibberwari 1917. 't Is náat, káad en sjuverchtig. léskáad. D'n thermomaeter zak dae nach toet min 20 graad. In Prúuses zien d'r wiëinig kaole te kriége, eigelik is d'r van alles te wiëinig. Sjmoekele vanóet Holland is den ouch get woë de luuj van Kakerke en Tegele has idderen dáag mei besjeftig zien.

02: In de kefee van Baerke kômme vuël Prúuse. En idderein wet waoröm die dao zien. Neet ömdet Baer zien beer zoë lekker is. Ônger ôs gezag en gezjwege, 't beer van Baer is zelfs pislauw, maar hae is waal de bieligste van Tegele.

03: Idderein wet det, nemes zaet det hél-op. 't Zien sjmoekelaers, professionals. Rauwduvels, mei ouch kinger die op zeuk zien nao sjmoekelwaar. En, zoëwie det in ôs dörp geit, weej kennen ôs.

04: De sjmoekelaers kenne mich, Sjraar de melkboer van Tegele. Ich gaon met de hôngsker langs de huzer en perbeer melk, bôttermelk en bôtter te verkoupe. Genne vetpot, maar ich ken d'r mien vrouw en 9 kinger van ôngerhaje. Idder extra centje is welkom.

05: 't Is Heinz-Peter dae mich as iërste aansjprík. "Sjraar, has se nog wat?" Ich kiék 'm aan en sjwiespel: "300 kilo. Prima Seife, gut verpackt". Ich wil aevel alles in eine kiër kwiét.

06: Heinz-Peter sis tösse zien teng, teminste de veer die nag veur-in zien mônk sjtaon. 300 kilo? Det is ein nette pertie. Den heb ich nag 4 man nuëdig. Det geit lökke. Heute Abend? Ich knik en daomet is de zaak rônk.

07: Dae nach zit ich, met mien veut op 't sjteufke, te wachte op mien bezeuk. Bóete sjniët 't duchtig. Me zúut klám ein hank vur ouge en de waeg zien diek ôngergesjniëd. De klokke van de sint Martinuskerk sjlaon dreej kiër as d'r in-ens häoskes oppe raam wuërd geklop.

08: "Hinten" en same met de Prúuse loup ich nao de aje sjop achter in d'n háof. "Hinten müssen wir sein. Aber ruhig". In de sjop haol ich get kratte weg en maak ein lóek aop in de floer. Dao ônger lik ein verborge ruimte met dao-in de zeip. Netjes verpak. "Prima kwaliteit" sjeit oppe etikette. Vur wat 't waerd is.

09: De pertie wuërd in viéf deile van idder sestig kilo verdeild en in sjpeciale vakke aan d'm binnekank van eur wiej jes weggemoefeld. Me môt zich sjoje. In eine winkternach wie deze, heufde ze neet lang te wachte wies det dien erm en bein begôste te bevrere. De grens lik aevel maar klám 300 maeter wiejer, det môt te dóon zien!

10: Heinz-Peter betaalt mich óet en de viéf sjlúupe weg in d'n duuster, op waeg nao de grens. Hiel get kiëre hebbe ze dees route genaome en ze weite ouch persies welke kemiés daen aovend deens haet. Liebesfraue-Nöl (oftewaal Arnold Liebesfrauen), de halfbroor van ein tant van ein van de sjmoekelaers. En Nöl vólt ouch zien sjaemel luénke aan met sjtaekpenninge van de sjmoekelaers, net wie zoëvuël collega's det dóon. Uigske toe en 't geld is verdeend.

11: Wat de sjmoekelaers aevel neet weite, is det Nöl zich daen aovend krank haet gemeld. De louperiej helt ö-m op 't hususke en hae ken met gen meugelijkheid werke. Det is Scheisse vur de sjmoekelaers, die in daen ougemeblik nag neet wiste, det Dieter Kulawalski invaller vur Nöl waar. Dieter is eine kael van has 2 maeter, dae zien werk hiel serieus nimp. Kulawalski haet heng wie kaolesjöp en is versjrikkelik sjterk, maar ouch hiel sjtôm. As hae eine sjmoekelaer met zien groëte heng te pakke krieg, den is dae nag neet jäorig. Fien geknepe wuërse. De sjmoekelaers zien bang vur Dieter. Ziene sjeldnaam is den ouch "Der Smuggler - Riesen". En óetgeraekend deze nach is hae ingevalle.

12: Vur de Hollandse kemiéze heuve ze neet bang te zien. Die kômme met zôn waer toch neet nao bóete. Die bliëve lekker in eur werm bed ligke en bekummere zich nörges öm.

13: Maar Dieter is ein anger verhaol. Fanatiek! Plichsgetrouw nump hae det zelf. D'n insigste trouwes óet 't gezelsjap. De res van de Prúuse ambtenaere zien ajere manskaels die neet opgerope zien vur 't leger, woë Dieter ouch beej huért. Dieter haet aevel ein opdrach gekrege: sjmoekelaers oppakke, en det duit-e. Ouch beej 20 graad ônger nul.

14: De viéf mansluuj kômme lanksaam dônder beej de grens. De bospaej die ze normaal gesjpraoke zôlle gebróeke, zie ram ônger gesjniëd. Met Nöl hadde zeej aafgesjpraoke, det zeej via de Kakerkerwaeg de grens euver zôlle sjtaeke. De mansluuj zien ôngertösse zelf ouch ôngersjniëd en loupe wie viéf sjniëmen-kes met meujte d'm berg op. Sestig kilo oppe rök, nutte wink, sjnië en kelt maken 't d'r neet mekkelikker op. Twintig maeter vur de grens dinke zeej Nöl te zeen sjtaon. Ouch verpak as sjniëmen-ke. Sjriëve haet genne zin, in daen helle wink kôsse toch niks huëre.

15: Vanóet zien positie haet Dieter de viéf mansluuj aan zeen kômme. Hae sjtaunt, det zeej zoëmaar euver de waeg kômme. As de viéf luuj doënbeej 'm zien kaak hae: "Stop, Grenskontrolle". De viéf, met Heinz-Peter vur-op, sjrikke zich kepot en perbere sebiet weg te kômme. Ömdet 't zoë glad is lök det aevel neet, wat op ein worsteling óetdreit. Dieter nimp eine sjnookdúuk en ploef op de veurste twië sjmoekelaers. Met zien gewich perbeert hae de mansluuj ônger zich te kriége. De anger dreej sjtaon efkes met de moel vaol teng te kiéke, maar haole daonao eur klöppels, die zeej altiéd beej zich drage, teveursjien en houwe oppe rök van Dieter. Dae kiek op en perbeert de sjaeg veur te zien. Nôw beginne ouch de anger twië op Dieter in te houwe en al gauw môt "Der Smuggler - Riesen" zich gewônne gaeve. Zelfs hae, 'n trint 2 maeter groët, sjterk wie 'n paerd, ken taegedit geweld neet op.

16: Half verduseld blief hae den ouch ligke. Wat dóon weej met ö-m? vroeg ein van de kaels. Ich heb ein idee. Heinz-Peter haolt get touw teveursjien en begint Dieter aan heng en veut vas te bingje. Daonao trek hae de veut van Dieter richting kop, zoëdet zien liéf 'nen halve cirkel vormp.

17: Help mich, sjriëf Heinz-Peter nao de anger. Weej gaon eine sjniëbál van 'm make. Lanksaam rolle ze Dieter door de sjnië en wie mier zeej rolle, wie mier sjnië aan Dieter bleef plekke. Nao ein keteerke haete de vorm van eine groëte sjniëbál aangenaome.

18: En nôw d'm berg aaf met 'm! Heinz-Peter sjprik de mansluuj nag ens mood in. Ze rolle Dieter truuk oppe Kakerkerwaeg en dujen 'm van zich aaf. De reus begint te rolle. Lanksaam richting Tegele, maar sjtiëds flotter. D'm bál wuërd grötter en grötter en geit sjtiëds flotter.

19: Met eine versjrikkelik helle knál kump dae kolossale sjeniëbál taege de gevel van ein huuske toet sjtilsjtand. Mien huuske dus. Ich loog nag maar klám in mien bed wie ich eine groëte knál huërde. As ich óet de raam kiek, zeen ich eine groëten houp sjenië ligke. Óet dae groëte sjeniëbál sjtaeke twië gesjtevelde veut. De veut van Dieter. De reus is geveld.

Vertaald en voorgelezen door Truus Verbong. Verhaal verzonnen en geschreven door Jos Wolbertus.